

Beszámoló Jinglian Wu Professor tiszteletére rendezett konferenciáról

(Szerzők: a konferencia szervezői)

A 2010. január 26-án délután kezdődő konferencián a felszólalók nagyrészt kínai közgazdászok voltak. A program három részből állt.

Az első téma Kína globális pénzügyi válság utáni makrogazdasági helyzetével foglalkozott. Az előadók a reformokat támogató aktív tisztviselők voltak. Makrogazdasági és társadalmi kérdéseket vitattak meg Kína gazdasági fejlődésének tükrében. Ezen kívül felmerült a kérdés, hogy hogyan lehet a jelenlegi kínai körülmények között olyan egyetemes értékeket megteremteni, mint például az emberi jogok gyakorlása, illetve, hogy más országok tapasztalatait Kínával összehasonlítva milyen tanulságok szűrhetők le a további reformok megvalósításához. A felszólalók egyetértettek abban, hogy Kína „reformfásultsági szindrómában” szenved. Néhányan egy kibontakozó válság jeleit vélik felfedezni, míg mások nem vesznek tudomást ezekről. A reform korai szakaszában visszaesés jelentkezik, mert a további reformokra ösztönző kezdeményezések gyengülnek. Az egyik előadó rámutatott arra, hogy a „régis szép idők”-nek nevezett szélsőségesen radikális növekedési szakasz hatására két ellentétes nézet alakult ki. Az egyik szerint Kína sikerei az erős állami befolyásnak köszönhetőek. A másik álláspont bírálattal illeti az állam társadalomban betöltött szerepét. Eszerint a jelenlegi keretek között működő kormányzás hosszútávon nem tartható fenn, és a piacgazdaság további ösztönzése szükséges. Ha ebben a kérdésben nem sikerül megegyezni, ez visszaveti a reformfolyamat előrehaladását.

A második téma a jövedelemkülönbségek és a gazdasági növekedés közötti kapcsolatot taglalta. Két előadó szólalt fel, mindketten szaktekintélyek ezen a területen. Egyikük a „szürke jövedelem” és a jövedelemkülönbségek közötti összefüggésekre hívta fel a figyelmet. A második előadó a kormány háztartási fogyasztást szabályozó politikájára és a jövedelemelosztási sémára koncentrált.

A harmadik téma az urbanizációt, a regionális gazdasági fejlődést és a munkaerő mobilitását érintette. Ebben a szekcióban a felszólalók rámutattak arra, hogy a vidéki munkaerő urbanizációja Kína gazdasági növekedésének új forrása lehet. A témák között szerepelt még a migráns munkavállalók részére kidolgozandó nyugdíj biztosítási program, mely társadalmilag igazságos feltételeket teremtené és garantálná a fenntartható fejlődést.

A konferencia központi témája Kína jelenlegi politikájának átgondolása, és a korábbi időszak kínai politikájának értékelése volt. Kína legbefolyásosabb közgazdászai és tisztségviselői részvételével parázs viták alakultak ki.

A konferencia utolsó előadója megjegyezte, hogy „Wu Professor az egyetlen olyan tudós, akinek személyes varázsa és összetartó ereje lehetővé teszi egy ilyen rangos eseménynek a létrejöttét, mint a mostani konferencia.” A szervezők véleménye szerint a konferencián kialakult egység Wu Professor különleges szerepén kívül annak köszönhető, hogy a résztvevők egy új, közös álláspontot képviselnek a Kínában felmerülő problémák terén, és mindnyájan érzik a válság közeledtét. A vitáknak csak az időkorlátok szabtak határt.

Január 27-én a konferencia fő témája Kornai Professor munkássága volt.

Elsőként Larry Lau Professor (Stanford University és Hong Kong University) mutatott rá arra, hogy milyen jelentős hatást gyakorolt Kornai munkássága Wu

Jinglianra. Majd a konferencia szövivője, Jinglian kollegája és közeli barátja, Chen Qingtai (korábban a National Development Research Center igazgatóhelyettese és a Chinese People's Political Consultative Conference állandó bizottsági tagja) a következőket mondta: „A reform részesei mind ismerik Kornai Professzort. Ő hívta fel a figyelmünket a tervgazdaság hátrányaira. A konferencia minden résztvevője az ő kollegája, tanítványa és barátja. Kornai Professzor egészségügyi problémák miatt nincs itt velünk ma, az orvosa tanácsára nem vállalta a hosszú utazást. De készített egy videót külön erre a konferenciára. Nézzük most együtt meg ezt a felvételt. (Itt a levél felolvasása és a videó lejátszása következik.)

Majd Chen Qingtai így folytatta: „Nagyon hálásak vagyunk Kornai Professzor szívhez szóló szavaiért. Meggyőződésem, hogy a videó felvételtől áradó tisztelet és nagybecsülés több nemzetközileg elismert közgazdász véleményét is tükrözi. A videón kívül Kornai Professzor ajándékot is küldött Wu Professzor születésnapjára. Most felkérem Xu Chenggang és Christine Wong professzorokat, hogy adják át Kornai Professzor ajándékát.”

Ezután Wu Jinglian tartott előadást a reform harminc évéről. Ezt Kornai Professzor „Liberté, Égalité, Fraternité” című munkája követte. Kornai Professzor távollétében a tanulmányt Chenggang Xu ismertette.

A konferencia szervezői két tudóst kértek fel, hogy a Wu Jinglian és Kornai János tanulmányairól szóló vitát vezessék. Elsőként Qian Yingyi, korábban a Harvardon Kornai tanítványa, a Tsinghua University közgazdaságtudományi tanszékének dékánja mondta el észrevételeit. Megjegyezte, hogy a nyolcvanas évek elején Kornai Professzor felvetette a gondolkodásszabadság értékének fontosságát a szocialista országok reformjával kapcsolatban. A kínai közgazdászok a „szabadság” eszméjét pusztán a hatékonyság javításának és a növekedés felgyorsításának eszközüül tekintették. De az európai reformerek ezen túlmenően a fogalom mélyebb, belső értékét is felismerték. A konferencia résztvevői egyetértettek abban, hogy Yingyi meglátásai segítették őket abban, hogy a „Liberté, Égalité, Fraternité” szólam egyetemes értékei mögött rejlő lényegi tartalmat feltárják.

A másik vitaindító Masahito Aoki Professzor volt a Stanford University-ről. Szavait idézve: „A „Liberté, Égalité, Fraternité” eszméjének kutatása egy örökkévaló utazás, és igazán szerencsések vagyunk, hogy olyan nagyságok kalauzolnak bennünket, mint Kornai Professzor és Wu Jinglian. Mindkettőjükről elmondható, hogy nem csak kiváló közgazdászok, akik a saját országuk gazdaságának transzformációját irányították, hanem olyan olyan gondolkodó, morális filozófusok, akik fáradhatatlanul kutatják a civilizált társadalom megvalósításának lehetőségét, és hisznek az önszervezés társadalmi képességében.”

A konferencia résztvevői megkapták Wu Jinglian „China's Economy: Sixty Years of Progress” című tanulmányának kétnyelvű változatát. A konferencia záróbeszédét Guo Shuqing, a China Construction Bank Oxfordban végzett elnöke, Wu Professzor korábbi munkatársa és kollegája tartotta. Hozzászólása a *Journal of Comparative Studies* című folyóiratban lesz olvasható.

A konferencia az összes résztvevő számára igen hasznosnak bizonyult. Zhu Ling Professzor, az Institute of Economics igazgatóhelyettese elmondta: „Fantasztikus volt a konferencia. Igazán sokat tanultam. Az előadások a témákat áttekinthetően vázolták fel, a felszólalások sok kérdést érintettek, az összegzések teljesek és lényegre törőek voltak, a találkozó az összes résztvevő számára sok tanulságot hordoz. Valaki három nappal a konferencia után említette nekem, hogy még mindig a konferencián kezdődött vita foglalkoztatja.”

A konferencia után Eric Maskin (a Princeton Institute for Advanced Study Nobel díjas közgazdásza) megkérdezte Bai Chongent (a Tsinghua University professzora, korábbi Harvard növendék, Kornainak és Maskin-nak a tanítványa): „David Li miért nem jött el?” (David Li szintén a Tsinghua University professzora, Kornai és Maskin volt tanítványa a Harvardon.) Bai elmondta, hogy David inkább Davosba utazott. Maskin Professzor hozzátette, hogy ha Li választhatott volna, biztos erre a konferenciára utazik, nem pedig Davosba. Ő is rettentő érdekesnek találta a konferenciát csupa első osztályú előadóval, mely mindenkinek egyértelműen a hasznára válik.

Fordította: Fancsovits Rita